

LASTENNEUVOLA- PIENTEN LASTEN TAVALLISIMMAT
TARTUNTATAUDIT

2016

YLEISOHJE

Sairaslomakäytännöt

Alle 11 vuotiaan lapsen sairastuttua jompikumpi vanhemmista voi jäädä kotiin hoitamaan lasta enintään 3 päiväksi (vesirokko 5 päivää). Tämä aika on tarkoitettu myös siihen, että vanhemmat ehtivät järjestää lapselle jonkin muun hoidon tai sopia työnantajan kanssa, mikäli lapsen sairaus estää häntä palaamasta kouluun tai päivähoitoon näiden kolmen vuorokauden kuluttua. Todistus lapsen sairaudesta ei kuitenkaan takaa mitään, sillä työnantaja on viimekädessä se joka antaa työntekijälle luvan jäädä kotiin hoitamaan lastaan. Lapsen oman neuvolan tai kouluterveydenhuollon terveydenhoitaja voi kirjoittaa todistuksen lapsen sairaudesta. Mikäli et tavoita terveydenhoitajaa, voit jättää yhteydenottopyynnön vastaajaan tai tekstiviestillä, niin sinuun otetaan yhteyttä. Sairaana lapsen kanssa voi tulla myös sairaanhoitajan luo terveyskeskukseen arkisin klo 8-14.

Yleisohje poissaoloihin

Poissaolo sairauden takia ja eristämistarve eivät ole sama asia. Ensin mainitussa on kyselapsen voinnin takia tarpeellisesta poissaoloajasta, joka vaihtelee suuresti lapsesta ja sairaudesta riippuen. Eristämistarve on puolestaan tarpeellinen sairauden leviämisen ehkäisemiseksi.

Yleisohjeeksi lapsen viemisestä päivähoitoon tai kouluun sairauden jälkeen suositellaan seuraavia yleisohjeita:

- Sairauden oireet ovat lähes hävinneet.
- Lapsi pystyy leikkimään normaalisti sisällä ja ulkona.
- Kotona on ollut yksi kuumeeton päivä ennen kouluun tai hoitoon viemistä.
  - Alle 1-vuotiaan lapsen kuumeraja on 38 C peräsuolesta mitaten.
  - Yli 1-vuotaiden kuumeraja on 37.5 C – 38 C peräsuolesta mitaten, kainalosta mitaten 37.5 C.

Mikäli teillä on kysyttävää, omalta lastenneuvolan terveydenhoitajalta voi kysyä neuvoa puhelintunnin aikana.

HOITO-OHJEITA ERI TARTUNTATAUDEILLE

KUUME

Kuumeen yleisin aiheuttaja on infektio tauti. Yleisimmin viruksen aiheuttama nuhakuume. Normaalilämmön raja on korvasta tai peräsuolesta mitattuna 38 C ja kainalosta 37.5 C. Lapsen yleisvoinnin seuraaminen on lämmön mittaamista tärkeämpää, sillä toisilla ihmisillä lämpö nousee herkemmin, kuin toisilla ja toiset reagoivat myös lämmön nousuun herkemmin kuin toiset.

HOITO

Hoito on pääasiassa oireiden mukaista hoitoa. Riittävä nesteytys on tärkeää, sillä kuumeinen keho menettää enemmän nestettä kuin kuumeeton. Riittävä lepo on myös tervehtymisen edellytys. Kuumeisen lapsen perushoitoon kuuluu vähäinen vaatetus. Lapsella ei saa olla kylmä, mutta paita ja housut, sekä sänkyyn ohut lakana tai peitto riittävät. Huoneilman tuuletus ja viileänä pitäminen on myös aiheellista.

Tarvittaessa kuumeiselle yli 5kg painavalle ja yli 3 kk:n ikäiselle lapselle voi antaa myös kuumetta alentavaa lääkitystä.

Jos lapsellanne on taipuvuutta kuumekouristuksiin, kannattaa antaa heti kuumetta alentavaa lääkitystä.

MILLOIN LÄÄKÄRIIN?

Jos lapsellenne tulee kuumekouristuksia ensimmäisen kerran.

Jos lapsellanne on korkea kuume ja se kestää yli 3 vuorokautta

Jos lapsenne yleistila laskee huomattavasti tai hänellä on käsittelyarkuutta tai kipuitkua.

POISSAOLO

Kuumeen jälkeen lapsen on hyvä pysyä yksi kuumeeton päivä kotona ennen hoitoon menoa.

VATSATAUTI

Vatsataudin aiheuttaa yleensä virus. Vatsataudin oireet voivat olla oksentelu tai ripulointi.

HOITO

Hoito on pääasiassa oireiden mukaista hoitoa. Tärkeintä vatsatautisen lapsen hoidossa on nesteytys. Lapsen yleisvoinnin seuraaminen on tärkeää vatsatautisen lapsen hoidossa. Mikäli lapsi jaksaa leikkiä, syödä ja juoda, voitte rauhassa seurata tilannetta kotona. Vatsatauti menee yleensä ohi parissa päivässä.

Oksentelevan lapsen hoito: Lapsen nesteyttäminen on hyvin tärkeää. Lapselle kannattaa tarjota pieniä määriä nestettä ja koittaa sillä, milloin ravinto alkaa pysyä sisällä.

Oksennustauti vie helposti lapsen heikkoon kuntoon mutta lapsi virkistyykin nopeasti, kun ruoka alkaa pysyä vatsassa. Oksennustauti menee yleensä 1-2 päivässä ohi.

Ripuloivan lapsen hoito: Lapsen nesteyttäminen on hyvin tärkeää. Vaikka lapsi söisikin huonosti, ei ole hätää, mikäli hän juo hyvin. Ripuloivalle lapselle kannattaa antaa maitohappobakteereita (niitä saa apteekista ja ruokakaupoista) esim. Gefilustuotteita, sillä ne parantavat vatsan bakteerikantaa. Mikäli lapsi syö ja juo huonosti, kannattaa hänelle antaa Osmosalia, mikä vie vatsalaukkuun nestettä mukanaan. Osmosalia saa apteekista, mistä saat myös annosteluohjeet.

Yli 6kk pienelle lapselle voi antaa Tasectania, jota saat apteekista.

Ripuli voi kestää 1-5 päivää.

MILLOIN LÄÄKÄRIIN?

Jos oksentelu kestää yli kolme päivää tai lapsella on kuumetta.

Jos ripulointi on kestänyt yli 4 päivää.

Jos lapsen yleistila on hyvin heikko.

ERISTÄMISTARVE JA POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolosuositus kts. yleisohje.

NUHAKUUME

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Nuhakuumetta aiheuttaa useat eri virukset. Tarttuu nenän ja nielun eritteistä pisara- ja kosketustartuntana sekä liman tahrimista esineistä, vaatteista ja käsistä

ITÄMISAIKA

1-3 vrk

OIREET

Yskä, nuha, kuume, kurkkukipu sekä väsymys

HOITO

Oireiden mukainen hoito

ENNALTAEHKÄISY

Eritteisten käsien ja lelujen pesu.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolosuositus kts. yleisohje.

KORVATULEHDUS

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Lähes poikkeuksetta virusperäiseen hengitystietulehdukseen liittyvä bakteeri

ITÄMISAIKA

Nuha-kuumeen alusta 1 viikon sisällä, ilmaantumishuippu 3 päivänä sairastumisesta

OIREET

Nuha, yskä, kuume, korvasärky, korvien lukkiutumisen tunnetta, korvien hankaamista, levottomuutta, itkuisuutta sekä huono ruokahalu.
1-2 vuotiailla usein korvaoireet puuttuvat.

HOITO

Lääkärin määräämä hoito. Lääkäriin meno voi odottaa seuraavaan aamuun. Oireiden lievittäminen kotona eli kivun lievitys (esim. Panadol tai puudutustipat) ja pään kohottaminen.

ENNALTAEHKÄISY

Nuhakuumeen ennaltaehkäisy

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolo kts. Yleisohje

SILMÄTULEHDUS

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Eri virukset tai bakteerit, yleensä samoja kuin hengitystietulehdusten aiheuttajat

ITÄMISAIKA

Nuha-kuumeen alusta 1 viikon sisällä, ilmaantumishuippu 3 päivänä sairastumisesta

OIREET

Silmien punoitus, rähmiminen, roskantunne ja kirvely

HOITO

Silmien ja luomien pesu. Lievä tulehdus paranee itsestään, voimakasoireiselle lääkärin määräämä hoito.

ENNALTAEHKÄISY

Eritteisten käsien ja lelujen pesu.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Oireiden voimakkuus ratkaisee poissaolotarpeen. Silmätulehdukseen aloitetun lääkityksen 1. päivänä lapsen olisi suositeltavaa saada olla kotona, oireiden voimakkuudesta riippuen.

ANGIINA

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Bakteeri. Leviää nenän – ja nielun eritteistä kosketus ja pisaratartuntana.

ITÄMISAIKA

2-5vrk

OIREET

Kuume, kurkkukipu, nielemisvaikeudet, suurentuneet ja aristavat leukakulman imusolmukkeet, valkoinen kate kurkussa, mahd. oksentelu

HOITO

Lääkärin määräämä lääkehoito.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Eristämistarve 24h antibiootihoidon aloittamisesta. Poissaolo kts. Yleisohje

TULIROKKO

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Bakteeri. Leviää nenän ja nielun eritteistä kosketus ja pisaratartuntana.

ITÄMISAIKA

2-5vrk

OIREET

Kuume, kurkkukipu, oksentelu, punoittava kieli, ihottuma ja valkea suun ympäristö.

HOITO

Lääkärin määräämä lääkehoito.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Eristämistarve 24h antibiootihoidon aloittamisesta. Poissaolosuositus kts. yleisohje.

VESIROKKO

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Virus. Tarttuu pisara- ja kosketustartuntana. Tarttuvuus alkaa 2-3vrk ennen ihottuman ilmestymistä ja kestää 4-5vrk ihottuman ilmestymisen jälkeen.

ITÄMISAIKA

10-21vrk

OIREET

Lievää lämpöilyä. Ihottumaa, joka alkaa vartalolta pieninä punaisina kutiavina näppylöinä, jotka nopeasti suurentuvat ja kehittyvät rakkuloiksi. Rakkuloiden muodostusta kestää 1-6 vrk:tta. Kuivumis- ja arpeutumisvaihe kestää 2-3 viikkoa.

HOITO

Kutinaan antihistamiini tabletit ja viileä suihkuttelu sekä vesirokkosalva. Kynnet lyhyeksi rakkuloiden rikkoutumisen ja ihon tulehtumisen ehkäisemiseksi.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Vähintään 5vrk ihottuman ilmestymisestä. Hoitoon tai kouluun voi palata, kun ruvet ovat kuivuneet.

VAUVAROKKO**AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN**

Virus. Tarttuu pisaratartuntana yleensä alle 2 vuotiailla.

ITÄMISAIKA

7-18vrk

OIREET

Äkillinen korkea kuume (39-40.5), joka kestää 2-4 vrk:tta. Lapsi on ärtyisä ja levoton, yleistila kuitenkin hyvä. Noin 3 vrk:n kuluttua kuume laskee äkillisesti, hento vaaleanpunaläiskäinen ihottuma ilmaantuu etenkin kasvoille, kaulalle ja ylävartalolle. Ihottuma häviää 1-2 vrk:ssa.

HOITO

Oireiden mukainen hoito

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolosuositus kts. yleisohje.

PARVOROKKO**AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN**

Parvovirus. Leviää pisaratartuntana. Taudin tunnistettavassa vaiheessa ei ole enää tarttuva.

ITÄMISAIKA

6-28 vrk

OIREET

Lievä kuume ja ”flunssan oireet” muutaman vuorokauden ajan. Noin viikkoa myöhemmin ihottuma, joka alkaa symmetrisenä poskien punoituksena ja leviää alaspäin vartalolle. Voi kestää jopa yli 20 vrk:tta välillä häviten ja ilmaantuen uudelleen.

HOITO

Oireiden mukainen hoito.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolosuositus kts. yleisohje.

ENTEROROKKO

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Virus. Tarttuu pisara- ja kosketustartuntana. Viruseritys ulosteeseen voi jatkua viikkoja oireiden häviämisen jälkeen.

ITÄMISAIKA

4-6vrk

OIREET

Rakkuloita suussa, jaloissa, käsissä ja pakaroissa. Kuume.

HOITO

Oireiden mukainen hoito.

ENNALTAEHKÄISY

Hyvä käsihygienia.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta. Poissaolosuositus kts. Yleisohje

SIKOTAUTI, TUHKAROKKO JA VIHURIROKKO

ovat erittäin harvinaisia, koska lapset rokotetaan MPR- rokotteella 1-vuotiaana sekä tehosterokote 6-vuotiaana.

MÄRKÄRUPI

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Bakteeri. Tarttuu helposti toisesta henkilöstä rikkinäiselle iholle.

ITÄMISAIKA

2-5vrk

OIREET

Ohutseinäisiä märkärakkuloita, jotka puhjettuaan rupeutuvat kellanvihreän hilseen peittämiksi kutiaviksi läiskiksi. Yleisin kasvoilla.

HOITO

Yksittäiset ihottumaläiskät: Suihkutus + antibioottivoide (esim. basibact).

Laaja-alainen ihottuma: Lääkärin määräämä hoito.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

1vrk suun kautta otettavan ja 2 vrk:tta paikallisen antibioottihoidon aloittamisesta.

PÄÄTÄI**AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN**

Loishyönteinen. Tarttuu ihmisestä toiseen suorassa kosketustartunnassa ja vaatteiden, kampojen ja harjojen välityksellä.

ITÄMISAIKA

Kuoriutuu munasta n. 1 viikossa, kehittyy aikuiseksi 2 viikossa. Aikuisen elinikä on noin 1 kk.

OIREET

Kutina hiuspohjan alueella, etenkin korvien takana ja niskakuopassa. Täin munia hiusten tyvessä.

HOITO

Kysy tuotteista apteekista. Täishampoo+kampaus sekä tartunnan lähteiden pesu. Koko perhe on hoidettava. Mikäli perheessä on koira, tulee senkin turkki pestä omalla täishampoolla (ihmisen täi voi säilyä hengissä koirassa 2-3 viikkoa). Myös mahdolliset tartunnan lähteet on pestävä: pipot, kammat, harjat, vuodevaatteet, pyyhkeet tulee pestä 60 asteisessa vedessä pesuaineella tai kuumentaa ne yli 60 asteessa (sauna) 20 min. Pesua kestävämmät vaatteet ja esineet suljetaan muovipussiin kahdeksi viikoksi. Täit kuolevat sinä aikana. Myös pakastaminen yön yli tappaa täit.

Huom! Kutina voi jatkua 2 viikkoa tehonneenkin hoidon jälkeen.

ENNALTAEHKÄISY

Henkilökohtaiset kammat ja harjat. Pipot ja huivit pidetään oman takin hihassa.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Eristämistarve hoidon ajaksi.

SYYYHY

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Syyhypunkki. Tarttuu ihmisestä toiseen läheisessä fyysisessä kontaktissa.

ITÄMISAIKA

n.1kk

OIREET

Kutiava ihottuma, joka on pahinta öisin. Ihottuma korostuu sormien välissä, ranteissa, kyynärvarren sisäpinnoilla, kainaloissa. Lapsilla ihottumaa myös kämmenissä, jalkapohjissa, kasvoissa ja päänahassa.

HOITO

Diagnoosi on tärkeää. Kysy apteekista hoitotuotteita. Koko perhe hoidettava. Syyhyhoidon jälkeen kutiavia näppylöitä voi löytyä yli kuukauden ajan. Näitä ei kuitenkaan pidä enää hoitaa syyhylläkkeellä, mikäli punkkia ei löydy (punkki löytyy suurennuslasin avulla.). Apteekista saa muita tuotteita kutisevan ihon hoidoksi. Vaatteet ja vuodevaatteet pestään hoidon yhteydessä sekä käytetään joko kuumassa (saunassa) tai pakkasessa.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Eristämistarve hoidon ajaksi.

HINKUYSKÄ

Rokotusohjelman mukaisilla rokotuksilla ehkäistään hinkuyskää.

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Bakteeri. Tarttuu herkästi pisaratartuntana.

ITÄMISAIKA

1-3 viikkoa.

OIREET

Nuhaa, lämpöä, lievää yskää, joka 1-2 viikon kuluessa voimistuu, muuttuu puuskaiseksi. Koululaisilla ja aikuisilla yskä voi kestää 1-3 kk:tta.

HOITO

Lääkärin määräämä antibioottihoito.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Eristämistarve 5 vrk:tta mahdollisen lääkehoidon aloittamisesta (jos yskä on jatkunut 3 viikkoa taudin toteamishetkellä, eristämistarvetta ei enää ole).

KIHOMATO

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Kihomato. Leviää ihmisestä toiseen läheisessä kanssakäymisessä. Madon munat joutuvat suuhun käsistä (kynsien aluset, sormenpäät), vuodevaatteiden kautta, pölyn mukana.

ITÄMISAIKA

14-21 vrk

OIREET

Peräaukon kutina, etenkin iltaisin. Vaaraton.

HOITO

Samanaikainen hoito koko perheelle apteekista ilman reseptiä saatavalla lääkkeellä. Hoito uusitaan 1-2 viikon kuluttua. Vuode- ja yö vaatteiden vaihto ja kynsien leikkaus.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta.

ONTELOSYYLÄ

AIHEUTTAJA JA LEVIÄMINEN

Virus. Tarttuu ihmisestä toiseen joko suoraan tai välillisesti.

ITÄMISAIKA

14-50 vrk

OIREET

Sileitä, helmimäisiä ihon pintakerroksesta kohoavia kasvaimia, koko 2.5 mm. Ohuempi kantaosa, vaalea keskusmassa.

HOITO

Perusrasvaus ja tarvittaessa tulehtuneisiin nyppeihin Bacibact tai Sibicort (saa apteekista). Paranee itsestään 2 viikossa – 2 vuodessa. Tarvittaessa kirurginen poisto tai syylien tyhjäys.

ERISTÄMISTARVE/POISSAOLOSUOSITUS HOIDOSTA TAI KOULUSTA

Ei eristämistarvetta.